

Att öva för en säkrare arbetsplats ett pilotprojekt

Organisationen – arbetsplatsen – måste försöka bygga upp en gemensam motståndskraft mot tillbud och olyckor. Ett sätt att skapa denna motståndskraft är att vi tillsammans uppmärksammar varandra på vår arbetsplats att olyckor kan ske även hos oss. I detta pilotprojekt har vi tillsammans med tre företag utvecklat koncept att öva inför det oväntade. Vi har i projektet noterat att anställda som deltog i en nödlägesövning anser sig själva ökat sin riskmedvetenhet. Mycket talar för att genom att på arbetsplatsen öva hantering av arbetsplatsolyckor så kan man stärka arbetet med säkerhetskulturen i sitt företag.

Bakgrund

Vi har kommit långt med att utveckla säkrare arbetsplatser inom bygg- och anläggningsbranschen i Sverige. Totalt har vi färre antal arbetsplatsolyckor jämfört med många andra länder i världen. Men det inträffar trots det varje år allvarigare arbetsplatsolyckor i Sverige där personal skadas eller till och med avlider av sina skador. Detta har branschen sagt nej till genom avsiktsförklaring och genom att anta en gemensam vision för noll olyckor på sina arbetsplatser och i sina projekt.

Forskningen stödjer att nya angrepp och ny pedagogik måste testas och utvärderas i byggbranschen inom säkerhet och i att förhindra olyckor. Mindre teoretisk utbildning och mer praktisk träning och övning som påverkar ageranden mer på djupet hos oss människor och som ökar arbetstagarens riskuppfattning för att skydda deras hälsa.

Detta pilotprojekt har utgått från dessa påståenden. Övningsmetoder och verktyg har testats av i branschen i ett regionalt pilotprojekt i Västerbotten tillsammans med tre SME-företag.

Syfte

Det övergripande syftet med projektet har varit att ta fram förslag som ska kunna stimulera företag att på ett praktiskt sätt arbeta med riskuppfattning genom övning och med verktyg som begränsar konsekvensen av en inträffad arbetsplatsolycka.

Genomförande

Rapporten har sammanställts av Onsitus och Sveriges Byggindustrier, Norra Norrland, FoU Nord, med stöd av Svenska Byggbranschens Utvecklingsfond (SBUF). De slutsatser och underlag som vi beskriver i rapporten har tagits fram genom analys av intervjuer,

genomgång av tillbud, fallstudier, video-observationer av tre i projektet genomförda testövningar, arbetsmöten med deltagande SME-företag. Förutsättningar för projektet har varit de deltagandes engagemang i projektets testövningar och de workshops som genomförts.

Resultat

I projektet har verktyg och metoder att organisera en arbetsplats vid händelse av allvarlig arbetsplatsolycka kunnat testas av under tre realistiska stressfulla övningssituationer ute vid den fysiska arbetsplatsen. Övningar har skapats utifrån tydliga lärandemål kopplade till utvärdering i grupp. Delar av resultatet presenteras nedan.

- Förslag till en checklista har tillsammans med deltagande företag tagits fram med kontrollpunkter att följa. En checklista fungerar bäst om två personer delegerar uppgifter och bockar av då uppgifter är utförda. Att använda en checklista som förklarar vilka uppgifter som behöver utföras underlättar arbetet vid en olycka. Roller kan snabbt fördelas och viktiga uppgifter kan utföras, till exempel fördela vägvisare, klippa upp grindar, flytta på material eller fordon som står i vägen, ta hand om chockade kollegor.
- Ingen eller fler personer får skadas av olyckan. För att snabbt skapa sig en uppfattning av att olycksplatsen är säker för alla ska du bedöma genom att titta runt 360 grader och även uppåt och nedåt vid olycksplatsen.
- Vid en olycka måste en person ta ansvaret och leda arbetet. Denna person ska först skapa sig en bild av olyckan, se till att livräddning påbörjas genom att utse livräddare, och att se till att 112 larmas. Sedan ska ledningsansvarig förflytta sig från olycksplatsen och leda arbetet en bit ifrån, detta för att själv inte riskera att drabbas av stress. Förslag att använda en väst för platsansvarig ledare har tagits fram av företaget i branschen och finns att beställa på Byggförlaget.se.
- Kommunikation är en förutsättning till att alla på arbetsplatsen vet vad som behöver göras och vad som blivit utfört. Ingen i personalen ska behöva gissa sig till om fördelade arbetsuppgifter blivit utförda. Öppen riktad kommunikation innebär att viktig

information sprids ut till olika sektorer och säkerställer att alla är med i "matchen" och förstår lägesbilden av olyckan. Återkopplande kommunikation innebär att den som sänder ett budskap till någon får bekräftat att den som tagit del av informationen förstått budskapet och genomfört sin uppgift.

Slutsatser

Vid en arbetsplatsolycka krävs kunskaper i att arbetslaget-gruppen har förmåga att fungera tillsammans och att arbeta mot en gemensam målbild för att hantera olyckan. Ett första steg att skapa gemensam målbild är att vi i vår vardag diskuterar fel och misstag som orsakat tillbud eller en arbetsplatsolycka och att vi skapar förståelse hur olyckor inträffar och vad de kan innebära för konsekvenser för den eller de som drabbas. Övning med tydliga lärandemål i sig har i projektet visat sig vara ett bra verktyg till att stimulera sådana samtal vid våra arbetsplatser.

Ytterligare information

Kontaktpersoner:

Hans Hedberg, Onsitus AB, tel 070-660 16 07,

e-post: hans.hedberg@onsitus.se.

Christer Johansson, Sveriges Byggindustrier, tel 090-71 82 72,

e-post: christer.j.johansson@sverigesbyggindustrier.se

Tina Björkman, OF.Bygg, tel 090-17 52 35,

e-post: tina.bjorkman@ofbygg.com

Litteratur:

Att öva mot en säker arbetsplats – ett pilotprojekt (av Hans Hedberg, 14 sidor) kan laddas ner från www.sbuf.se under projekt 13124.

Internet:

Två filmer från projektets genomföranden finns att se via [SBUF-youtubekanal](https://www.youtube.com/channel/UC...) på www.sbuf.se

